

David Shatz

YCT Yemei Iyyun

June 24- 25, 2018

Fate and Freedom: Contrasting Perspectives on the Slavery in Egypt

Bereshit 15: 13-14

(יג) ויאמר לאברהם ידע תדע פייגרו יהינה זרעו בארץ לא להם ועבדוים וענו אתם ארבע מאות שנה

(יד) וגם אתהגוי אשר יעבדו גו אנכי ואחרייכן יצאו ברבש גדול

[God] said to Abram: Know well that your progeny will be strangers in a land that is not theirs; and they will be enslaved and oppressed for four hundred years. But I will judge the nation that they will serve, and thereafter they will leave with great wealth.

Bereshit 45:4-8

(ד) ויאמר יוסף אל־אחיו גשו־גא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר־מכרתם אתי מצרימה

(ה) ועתה אל־תעצבו ואל־יחר בעיניכם פיי־מכרתם אתי הנה פי למחנה שלתני אלהים לפניכם

(ו) פיינה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר איו־חריש וקציר

(ז) וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה

(ח) ועתה לא־אתם שלחתם אתי הנה פי האלהים וישמיני לאב לפרעה ולאדון לכל־ביתו ומשל בכל־ארץ מצרים

Bereshit 50:15-21

(ט) ויראו אחיייוסר פיימת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את פלי־הרעה אשר גמלנו אתו

(טז) ויצו אל־יוסף לאמר אביה צנה לפני מותו לאמר

יז) כִּה־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אֲנֵא שָׂא נָא פִּשְׁעֵנוּ אֲחִיךָ וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְמִלוֹךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לַפֶּשַׁע עֲבָדְי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וַיִּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו:

(יח) וַיִּלְכוּ גַם־אֲחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִגַּנוּ לָךְ לַעֲבָדִים:

(יט) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אֵלֵיהֶם אֲנִי כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי:

(כ) וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשַׁבָה לְטוֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה פְּנֹם הַזֶּה לְהַחֲלִית עַם־רַב:

Do not be distressed nor angry with yourselves for having sold me here, for it was to sustain lives that God sent me ahead of you (Gen. 45:5) .

God sent me ahead of you to ensure your survival in the midst of the land, and to sustain you for a great deliverance (45:7).

And now, it was not you who sent me here, but God; He has made me father to Pharaoh and ruler throughout the land of Egypt (Gen. 45 8).

Joseph said to them: Fear not, for am I instead of God? Although you intended me harm, God intended it for good: in order to accomplish at this day that a vast people shall be kept alive (Gen. 50 : 19 -20) .

Bereshit 42: 21-22

כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחָיו אָבִל אֲשַׁמִּים | אֲנַחְנוֹ עַל־אֲחֵינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ כִּהִתְחַנְּנוּ אֵלָינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עַל־כֵּן בָּאָה אֵלָינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת:

כב) וַיַּעַן רְאוּבֵן אֲתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם | לֵאמֹר אֵלֵי־חַטָּאָו בִּילָד וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְגַם־דָּמוֹ הִגַּה נְדָרְשׁ:

They said to one another: We are guilty on account of our brother, because we saw his anguish but paid no heed, That is why this distress has come upon us. (42:21)

Reuven spoke up and said to them: Didn't I say to you "Don't harm the lad"? You didn't listen. Now comes the reckoning for his blood. (42:22)

I. Affirming the Divine Gezerah

Rashi, Bereshit 37:14

מעמק חברון - והלא חברונה בהר, שנאמר (במדבר יג כב) ויעלו בנגב ויבא עד חברון, אלא מעצה עמוקה של [אותו] צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים (לעיל טו יג) כי גר יהיה זרעך

[i. e., "Emek Hevron" refers to the "deep" prediction given to Avraham.]

Shem mi-Shemuel

כעין זה איתא במדרש (פ' פ"ד) ר' יהושע בן בייטוס בשם ר' יהודה ב"ר סימון כתיב למה תתענו ה' מדרכיך כשרצית נתת בלבם לאהוב וכשרצית נתת בלבם לשנוא, ובתנחומא מפורש עוד יותר נורא עלילה על בני אדם א"ר יהושע בן קרחה אף הנוראות שאתה מביא עלינו בעלילה אתה מביאן וכו'. וא"ר יודן ה' הקדוש ברוך הוא מבקש לקיים גזירת ידוע תדע והביא עלילה לכל דברים אלו כדי שיאהב יעקב את יוסף וישנאוהו אחיו וכו'. ולפי דרכנו נאמר ג"כ על כל הדברים הנאמרים בפרשה הכל האלקים אינה לידם כדי לקיים את הגזירה:

[(a) God planted love and hate or (b) God concocted a ruse to create love and hate.]

Tehillim 66:5

לְכוּ וְרֵאוּ מִפְעֻלֹת אֱלֹהִים נִרְאָה עֲלֵיָהּ עַל־בְּנֵי אָדָם

Ramban, Bereshit 37:15

ויאריך הכתוב בזה, להגיד כי סיבות רבות באו אליו שהיה ראוי לחזור לו, אבל הכל סבל לכבוד אביו. ולהודיענו עוד, כי הגזרה אמת והחריצות שקר, כי זמן לו הקדוש ברוך הוא מורה דרך שלא מדעתו להביאו בידם. ולזה נתכוונו רבותינו (ב"ר פד יד) באמרם כי האישים האלה הם מלאכים, שלא על חנם היה כל הסיפור הזה, להודיענו כי עצת ה' היא תקום

And to teach us, additionally, that the [divine] decree is truth and human industry is false [worthless], because the Holy One, Blessed is He, arranged a guide for him [Joseph] without his knowledge to bring him into his brothers' hands. This is what our sages had in mind when they said that these "ishim" are angels.

(Haggadah) וירד מצרימה אנוס על פי הדבור

"He descended to Egypt" – coerced by the utterance.

Epictetus (Stoic philosopher): "Remember that you are an actor in a play, which is as the playwright wants it to be What is yours is to play the assigned part well. But to choose it belongs to someone else."

II. Affirming Free choice and human responsibility

Rambam Hilkhos Teshuva 6:5

והלא כתוב בתורה ועבדום וענו אותם הרי גזר על המצריים לעשות רע, וכתיב וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ, הרי גזר על ישראל לעבוד כו"ם ולמה נפרע מהן, לפי שלא גזר על איש פלוני הידוע שיהיה הוא הזונה אלא כל אחד ואחד מאותן הזונים לעבוד כו"ם אילו לא רצה לעבוד לא היה עובד, ולא הודיעו הבורא אלא מנהגו של עולם, הא

למה זה דומה לאומר העם הזה יהיה בהן צדיקים ורשעים, לא מפני זה יאמר הרשע כבר נגזר עליו שיהיה רשע מפני שהודיע למשה שיהיו רשעים בישראל, כענין שנאמר כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכן המצריים כל אחד ואחד מאותן המצריים והמריעים לישראל אילו לא רצה להרע להם הרשות בידו, שלא גזר על איש ידוע אלא הודיעו שסוף זרעו עתיד להשתעבד בארץ לא להם, וכבר אמרנו שאין כח באדם לידע היאך ידע הקדוש ברוך הוא דברים העתידין להיות.

God did not issue a decree about any individual person that he would worship idols. . . . Likewise each individual Egyptian had the choice not to harm the Israelites because God did not issue a decree about a particular person but only that his descendants would be slaves in a strange land.

Ravad, commenting on Rambam:

א"א אלה הם אריכות דברים שאינן מתובלים וחיי ראשי כמעט אני אומר שהם דברי נערות, יאמר הבורא לזונים למה זנית ואני לא הזכרתך בשם כדי שתאמר שעליך גזרתי יאמרו לו הזונים ועל מי חלה גזרתך על אותן שלא זנו הנה לא נתקיימה גזרתך, אבל וקם העם הזה וזנה כבר אמרנו שאין בענין הזה ידיעת הבורא גזירה וכ"ש בכאן שאף משה אמר כי השחת תשחיתון הן בעודני חי עמכם ואף כי אחרי מותי וכ"ש הבורא שהיה יכול לומר כן בלא גזירה,

These are lengthy words without spice, and by my life, I would almost say they juvenile. The Creator will say to the idolaters, “Why did you turn to idols?—I didn’t mention you by name so as for you to say that my decree was about you.” The idolaters will reply: “And on whom does your decree fall? On those who didn’t worship idols? Then your decree was not fulfilled!”

Akedat Yitzhak (R. Yitzhak Arama)

וכמו שאמר המשורר בפירוש (תהלים ל"ג) כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד. ה' הפיר עצת גוים כו'. עצת ה' לעולם תעמוד וכו'. ומכאן קצת טענה לבטל הבחירה מהאדם כי אחר שהענינים הכוללים הם הכרחיים והכוללים לא יגיעו כי אם על ידי החלקים לפי שאין בכלל אלא מה שבפרט הנה אם כן הכל הוא הכרחי וכבר חשבו רבים כן אצל הגזרות השמימיות

כי כוונתו יתברך בענין הכולל אינה מכרחת חלקי המעשה הפרטיים לאנשים אבל כל אחד הולך לתומו ועושה כפי חפצו ורצונו ואם יחדלו אלה מעשות לא ימנע מפני זה הגעת התכלית על יד אחרים

[Although there are verses like “Good frustrates the plans of the nations. . . . What God plans endures forever” (Tehillim 33:10-11), which seem to imply that there is no free will, just like astrology claims] God’s intention does not necessitate the particulars of human actions. Rather, each person goes his way innocently and does what he wants. If these or those individuals doesn’t do the actions [that will lead to the fulfillment of God’s decree], this will not prevent the realization of the objective by others. [Note: This approach is sometimes summarized as, “God has many messengers.”]

Megillat Esther 4:13-14

(יג) וַיֹּאמֶר מֶרְדֵּכַי לְהֵשִׁיב אֶל־אֶסְתֵּר אֶל־תְּדַמִּי בְּנִפְשֶׁךָ לְהַמְלִיט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־הַיְהוּדִים

(יד) כִּי אִם־תִּהְיֶה שִׁיבָה בְּעַת הַזֹּאת, רִיחַ וְהַצֶּלֶה יֵעָמוֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אֲחֵר וְאַתָּה וּבֵית־אָבִיךָ תֵּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם־לָעֵת בְּזֹאת הַגָּעָה לְמַלְכוּת

Mordekhai sent this message to Esther: Don't imagine that, of all the Jews, you will escape by being in the king's palace. For if you keep silent at this time, relief and deliverance will come to the Jews from somewhere else, while you and your father's house will perish.

Nehama Leibowitz, *Studies in Genesis, 394*; Interwoven into the account of mortal doings is the unseen hand of Divine Providence. On the surface, the actors in the story make their own way in life, set in motion their own plans, succeed or fail, start again, all on their own initiative. That is the immediate superficial impression. In fact, however, it transpires that it is Divine Providence which is carrying out, through mankind, its own providential plan.

III. Ramban

Ramban Bereshit 15:14

וגם את הגוי אשר יעבדו

הנכון בעיני, כי טעם וגם, אף על פי שאני גזרתי על זרעך להיות גרים בארץ לא להם ועבדום וענו אותם, אף על פי כן אשפוט את הגוי אשר יעבדו על אשר יעשו להם, ולא יפטרו בעבור שעשו גזרתי:

והטעם כמו שאמר הכתוב (זכריה א יד) וקנאתי לירושלם ולציון קנאה גדולה וקצף גדול אני קוצף על הגוים השאננים אשר אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה, ואומר (ישעיה מז ו) קצפתי על עמי חללתי נחלתי וגו'. וכן היה במצרים שהוסיפו להרע כי השליכו בניהם ליאור, וימררו את חייהם וחשבו למחות את שמם, וזה טעם דן אנכי - שאביא אותם במשפט, אם עשו כנגזר עליהם או הוסיפו להרע להם. וזהו מה שאמר יתרו כי בדבר אשר זדו עליהם (שמות יח יא), כי (הזדון הוא שהביא עליהם העונש הגדול שאבדם מן העולם. וכן כי ידעת כי הזידו עליהם (נחמיה ט י

והרב נתן טעם בספר המדע (הלכות תשובה ו ה) לפי שלא גזר על איש ידוע, וכל אותם המריעים לישראל אלו לא רצה כל אחד מהם הרשות בידו, לפי שלא נגזר על איש ידוע. ולא נתכנו דבריו אצלי, שאפילו גזר שאחד מכל האומות יריע להם בכך וכך, וקדם זה ועשה גזרתו של הקדוש ברוך הוא זכה בדבר מצוה, ומה טעם בדבריו, כאשר יצוה המלך שיעשו בני מדינה פלונית מעשה מן המעשים, המתרשל ומטיל הדבר על האחרים חומס וחוטא נפשו, והעושה יפיק רצון ממנו, וכל שכן שהכתוב אמר וגם את הגוי אשר יעבדו, שיעבדו הגוי כולו, והם הלכו מעצמם למצרים. אבל הטעם כאשר כתבתי:

וכבר הזכירו רבותינו הענין הזה, אמרו בואלה שמות רבה (ל טו) משל לאדון שאמר לבנו "יעשה עם פלוני ולא יצערנו", הלך ועשה, אף על פי שעשה עמו חנם לא הניח שלא היה מצער. כשנתרצה האדון לבנו גזר על מצעריו הריגה. כך גזר הקדוש ברוך הוא שיהיו ישראל משועבדין במצרים, עמדו עליהם ושעבדום בחזוק. אמר הקדוש ברוך הוא היה לכם לנהוג בם כעבדים ויעשו צרכיכם, אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה (זכריה א טו). עד כאן לשונם:

ודבר ברור הוא כי השלכת בניהם ליאור אינה בכלל "ועבדום וענו אותם", אבל היא עקירתם לגמרי, וכן מה שאמרו תחלה הבה נתחכמה לו פן ירבה (שמות א י), אינו בכלל עבדות וענוי, מלבד מה שהוסיפו בענוי עצמו, וימרו את חייהם בעבודה קשה וגו'. והוא מה שאמר הכתוב (דברים כו ז) וירא את עניינו ואת עמלינו ואת לחצנו

ודע והבן כי האיש שנכתב ונחתם בראש השנה להריגה לא ינקה הליסטים ההורג אותו בעבור שעשה מה שנגזר עליו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מיד הרוצח יבוקש:

אבל כאשר תצא הגזירה על פי נביא, יש בעושה אותה דינים, כי אם שמע אותה ורצה לעשות רצון בוראו כנגזר אין עליו חטא אבל יש לו זכות בו, כאשר אמר ביהוא (מ"ב י ל) יען אשר הטיבות לעשות הישר בעיני ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בנים רבעים ישבו לך על כסא ישראל. אבל אם שמע המצוה והרג אותו לשנאה או לשלול אותו, יש עליו העונש כי הוא לחטא נתכוון, ועבירה הוא לו

וכן הכתוב אומר בסנחריב (ישעיה י ה) הוי אשור שבט אפי וגו' בגוי חנף אשלחנו ועל עם עברתי אצונו. ואמר הכתוב והוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב כי להשמיד בלבבו, ועל כן הענישו בסוף, כמו שנאמר (שם י יב) והיה כי יבצע ה' את כל מעשהו אפקוד על פרי גודל לבב מלך אשור ועל תפארת רום עיניו וגו'. ואמר בו שה פזורה ישראל אריות הדיחו הראשון אכלו מלך אשור וזה האחרון עצמו נבוכדראצר מלך בבל, לכן כה אמר ה' [וגו'] הנני פוקד אל מלך בבל ואל ארצו כאשר פקדתי על מלך אשור (ירמיה נ יז). והנה זו ראייה שנענש מלך אשור על הרעה שעשה לישראל

והנה נבוכדראצר שמע כי הנביאים פה אחד קוראים אותו להחריב ירושלים, והוא וכל עמו נצטוו על כך מפי הנביא, כמו שכתוב (ירמיה כה ט) הנני שולח לך ולקחתי את כל משפחות צפון נאם ה' ואל נבוכדראצר מלך בבל עבדי והביאותים על הארץ הזאת ועל יושביה והחרמתים, וכתוב (שם לב כח) הנני נותן את העיר הזאת ביד הכשדים וביד נבוכדראצר מלך בבל והציתו את העיר באש, ואף על בית המקדש עצמו אמר (שם כו ו) ונתתי את הבית הזה כשילה. והם יודעים כי מצות השם היא, כמו שאמר נבוזראדן לירמיהו (שם מ ב) ה' אלהיך דבר את הרעה הזאת אל המקום הזה: ויבא ויעש ה' כאשר דבר כי חטאתם לה', ואף על פי כן נענשו הכשדים כולם בסוף

והיה זה מפני שני טעמים, האחד שגם הוא נתכון להשמיד כל הארץ להגדיל ממלתו, כמו שכתוב בו (ישעיה יג יא) והשבתי גאון זדים וגאות עריצים אשפיל, וכתוב (שם יד יג) ואתה אמרת בלבבך השמים אעלה וגו', וכתוב אעלה על במתי עב אדמה לעליון, וכתוב באומתו (שם מז ח) האומרת בלבבך אני ואפסי עוד. ואמר בו חבקוק (חבקוק ב ט) הוי בוצע בצע רע לביתו לשום במרום קנו וגו', והנה זה כענשו של סנחריב, ולכך אמר הכתוב (ירמיה נ יח) לכן כה אמר ה' הנני פוקד אל מלך בבל ואל ארצו כאשר פקדתי על מלך אשור

אבל היה במלך בבל עונש אחר שהוסיף על הגזרה והרע לישראל יותר מאד, כמו שאמר בו (ישעיה מז ו) קצפתי על עמי חללתי נחלתי ואתנם בידך לא שמת להם רחמים על זקן הכבדת עולך מאד, ועל כן בא עליהם עונש כפול ומכופל שנשמד זרעו לגמרי, ולא יהיה לבבל שם ושאר נין ונכד (ישעיה יד כב)

Zechariah 1:15

וְקָצַף גְּדוֹל אֲנִי קָצַף עַל־הַגּוֹיִם הַשְּׂאֲנָנִים אֲשֶׁר אֲנִי קָצַפְתִּי מֵעַט וְהָמָּה עָזְרוּ לְרָעָה

I am angry at those nations that are at ease, for I was angry only a little, but they overdid the adversity.

Isaiah 47:6

קִצַּפְתִּי עַל-עַמִּי חִלְלֵתִי נַחֲלֵתִי וְאַתְנַבֵּם בְּיָדָם לֹא-שָׁמַתְתֶּם לָהֶם רַחֲמִים עַל-זִנְיֹן הַכְּבֹדֶתָ עֲלֵהּ מֵאֵד

I was angry at my people, I defiled my heritage; I placed them in your hands, but you showed them no mercy. You made your yoke exceedingly heavy, even upon the aged.

Isaiah 10 :5-6

הוּא אֲשׁוּר שֶׁבֵט אַפִּי וּמִטֵּה-הוּא בְיָדָם וְעַמִּי

: בְּגוֹי חֲגִיף אֲשֶׁלְחֵנּוּ וְעַל-עַם עֲבָרְתִי אֲצַנְנֵנוּ לְשָׁלַל שְׁלָל וְלִקְחַז בָּז וּלְשִׁימוּ וּלְשׁוּמוּ מִרְמָס פְּתָמָר חִוּצוֹת

Ha, Assyria, rod of my anger, is My fury. I send him against an ungodly nation, I charge him against a nation that provokes Me, to take its spoil and take its booty, and to make it a thing trampled like a mire of the streets.

(Translations are mainly from Jewish Publication Society Tanakh)

Ramban Bereshit 42:9

ט) וַיִּזְכַּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם - עֲלֵיהֶם, וַיַּדַּע שְׁנַתְקִימוּ שֶׁהָרִי שֶׁתְּחֹוּ לוֹ, לְשׁוֹן רֵשׁ"י. וְלִפִּי דַעְתִּי שֶׁהַדָּבָר בַּהֲפֹךְ, כִּי יֵאמֶר הַכְּתוּב כִּי בְרָאוֹת יוֹסֵף אֶת אַחִיו מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ זָכַר כָּל הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיַּדַּע שֶׁלֹּא נִתְקִיִּים אֶחָד מֵהֶם בַּפֶּעַם הַזֹּאת, כִּי יוֹדַע בַּפְתְּרוֹנָם כִּי כָל אַחִיו יִשְׁתַּחֲוּ לוֹ בְּתַחֲלִיל מִן הַחֲלוֹם הַרְאֵשׁוֹן, וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ מֵאַלְמִים אֱלוֹמִים, כִּי "אֲנַחְנוּ" יִרְמוֹז לְכָל אַחִיו אֶחָד עֶשֶׂר, וּפֶעַם שְׁנִית יִשְׁתַּחֲוּ לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִן הַחֲלוֹם הַשְּׁנִי, וְכִיוֹן שֶׁלֹּא רָאָה בְּנִימָן עִמָּהֶם חֶשֶׁב זֹאת הַתַּחֲבֹּלָה שִׁיעֲלִיל עֲלֵיהֶם כְּדִי שִׁיבִיאוּ גַם בְּנִימָן אַחִיו אֵלָיו לְקִיִּים הַחֲלוֹם הַרְאֵשׁוֹן תַּחֲלִילָה:

וְעַל כֵּן לֹא רָצָה לְהַגִּיד לָהֶם אֲנִי יוֹסֵף אַחֲיֵכֶם, וְלֵאמֹר מֵהָרָו וְעָלוּ אֶל אָבִי וַיִּשְׁלַח הַעֲגָלוֹת כֹּאֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּהֶם בַּפֶּעַם הַשְּׁנִיָּה, כִּי הָיָה אָבִיו בֶּא מִיד בְּלֹא סֶפֶק. וְאַחֲרֵי שְׁנַתְקִיִּים הַחֲלוֹם הַרְאֵשׁוֹן הִגִּיד לָהֶם לְקִיִּים הַחֲלוֹם הַשְּׁנִי. וְלִוְלֵי כֵן הָיָה יוֹסֵף חוֹטֵא חֲטָא גָדוֹל לְצַעַר אֶת אָבִיו וְלֵהַעֲמִידוֹ יָמִים רַבִּים בְּשֹׁכֵל וְאַבְל עַל שִׁמְעוֹן וְעֲלִיו, וְאִם הָיָה רְצוֹנוֹ לְצַעַר אֶת אַחִיו קִצַּת אֵיךְ לֹא יַחְמוֹל עַל שִׁיבַת אָבִיו, אֲבָל אֶת הַכֹּל עָשָׂה יִפָּה בַּעֲתוֹ לְקִיִּים הַחֲלוֹמוֹת כִּי יַדַּע שִׁתְקִימוּ בְּאַמַּת

[In brief: Yosef was justified in his trickery and in not contacting his father because he was trying to get his God-implanted dream fulfilled.]

Rabbi Dr. Walter Wurzburger z"l:

-It is noteworthy that our classical literature does not look upon the beneficial results of the sale of Joseph as extenuating circumstances mitigating the guilt of the brothers. Instead, the crime is denounced time and again in the harshest terms. Rabbi Meir Simchah of Dvinsk in his *Meshekh*

Chakhmah (Lev. 16:30) goes so far as to treat the offense on a par with the worship of the golden calf - the other cardinal sin of Israel . . .

-While undoubtedly eschatological goals and Messianic visions represent important strands in the religious consciousness of the Jew, they do not directly affect the norms governing our behavior. The mitzvah is a value in itself, independent of any consideration as to its effectiveness in ushering in the Kingdom of God. The Talmud (Berakhot 10a) censures King Chizkiyahu for his failure to beget children even though he refrained from the performance of this mitzvah only because as the result of some supernatural intuition (*ruach hakodesh*). [It was revealed to him that his descendants would turn out to be *reshaim* (wicked individuals).] Viewed from the perspective of the Talmud, the intrinsic worthwhileness of an act does not depend upon the net effect of its consequences, but solely upon its conformity to the standards of normative precepts.

=Notwithstanding its happy ending and dramatic appeal, the story of Joseph cannot serve as our model of proper conduct. Our standards of evaluation must be geared not to an ultimate historic destiny but to the immediate situation at hand. We must not become so swept away by utopian objectives as to ignore the moral or religious propriety of the means we select. Our function is not to justify the means by the end, but rather sanctify the means and pray it will turn out to be an effective instrument for the attainment of a worthwhile end.

(Yavneh Studies in Parashat Ha-shavua, Va-Yechi)

Berakhot 10a (story of Hizkiyahu)

אמר ליה: מאי כולי האי? אמר ליה: משום דלא עסקת בפרייה ורבייה. אמר ליה: משום דחזאי לי ברוח הקדש דנפקי מינאי בנין דלא מעלו. אמר ליה: בהדי כבשי דרחמנא למה לך? מאי דמפקדת איבעי לך למעבד, ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא - לעביד

Hizkiyahu asked Isaiah: What is all this [punishment]? Isaiah told him: Because you did not engage in procreation. Hizkiyahu replied: I saw with *ruah ha-kodesh* that unvirtuous children will issue from me. Isaiah replied: Why do you concern yourself with these hidden matters of the Merciful one? What you are commanded to do, you must do. And what is found to be good before the Holy One, Blessed is He, He will do.